

ლიტერატურული გაზეთი

№49 6 - 19 მაისი 2011

ბამონის ორ კვირაში ერთხელ, პარასკეობით

ფასი 50 თეთრი

ზაალ სამადაშვილი

„საზის რადიოსა“ და
მზესუმზირის ამბავი

გივი სულაკაური

აქაც... სხვაგანაც
№ 2

II

IV-V

გურამ მეგრელიშვილი:

„მე და ტექსტები
ერთ სივრცეში ვარსებობთ“

XIV

ზურაბ ნიუარაძე:

„მასას აკმაყოფილებს ის,
რასაც გაზარი სთავაზობს“

XV

ჩვენი ლუმელს, ფორმით მართკუთხა პარალელეპიპედს, ნიბოები, ანუ ჩარჩო — თუჯისა ჰქონდა, ხოლო გვერდები, იგივე კედლები — კაფელის ფილების. იგი ისე ზომიერად და თანაბრად ხურდებოდა, გნებავთ შეშით და გნებავთ, ნახშირით, რომ კიდევ მიეყრდნობოდი ზურგით და კიდევ ჩამოჯდებოდი. ოღონდ, ჩამოჯდომისთვის სკამის მიდგმა მჭირდებოდა, რადგან ჯერ არ ვიყავი ისეთი მაღალი, რომ დაუხმარებლად მოვკალათებულყავი სასურველ ადგილას. ეს გახლდათ კრიალა და მოხდენილი, მხოლოდ და მხოლოდ ბინის გასათობად განკუთვნილი ლუმელი, რომელიც თუნუქის ფურცლებით შეკრული „ფრისგან“ განსხვავებით, ვერც წყლის ასადულებლად, ვერც კერძის მოსახარმად და ვერც მზესუმზირის — გოგრის თესლსა და მინის თხილზე გემრიელის, საკნატუნოებს შორის გამორჩეულის — მოსახალავად გამოდგებოდა. ზამთრის გრძელ საღამოებს კიდევ ისე არაფერი უხდებოდა, როგორც მარილწყალში ამოვლებული, თუჯის ტაფაზე მოხალული მარცვლების კნატუნის და კომოდის თავზე დასკუპებული რადიომიმლების ყურის გდება.

ზაალ სამადაშვილი

„ხაზის რადიოსა“ და მზესუმზირის ამბავი

რადიომიმლები — პლასტმასის მომცრო ყუთი შუაში ნაჭრის ბადით, რომელსაც გარე სამყაროსთან სადენებით კავშირის გამო „ხაზის რადიო“ მოიხსენიებდნენ — თითქმის ყველა ოჯახს ჰქონდა. ასევე, თითქმის ყველა ქუჩას ჰყავდა მზესუმზირის თუნდაც ერთი გამყიდველი. ამ საქმიანობით უმეტესად ქურთი ბებოები იყვნენ დაკავებული — ჭრელხილაბანდიანი და ჭრელქვედაბოლოიანი ხნიერი ქალები, შუბლზე მწვანე ხალით. ისხდნენ ეს ქალები ღრმა, რამდენიმე საფეხურიანი კიბის ჩასასვლელ სარდაფებში, სადაც მრავალრიცხოვან შვილებთან და შვილიშვილებთან ერთად ცხოვრობდნენ და ვერცხლის გაშავებული კოვზით ურევდნენ „დეზერტირების“ ბაზარში ნაყიდ მზესუმზირას, რომლითაც პირთამდე იყო სავსე გაჭვარტლულ ნავთქურაზე შემოდგმული ველოსიპედის ბორბლისხელა ტაფა.

ტრაგიკულებიდან „ანზორი“ მახსოვს — მთავარი გმირი საკუთარი სიცოცხლის ფასად მტრის ჯავშანმატარებელს რომ აჩერებდა და ამ დროს მისი საყვარელი ქალი, ზაირა, დაირის თანხლებით რომ ცეკვავდა. მოქმედება ჩრდილოეთ კავკასიაში ვითარდებოდა, რუსეთის სამოქალაქო ომის დროს. სხვადასხვა ეროვნების პერსონაჟებს შორის ჩინელიც ერია, სასაცილო აქცენტით რომ წარმოთქვამდა სიტყვებს და კაპიტანის ნაცვლად კაპიტანას ეძახდა თეთრგვარდიელი რუსების მეთაურს...

„ყვარყვარე თუთაბერიც“ იმდროინდელი ამბავი იყო, გასული საუკუნის ათიან-ოციათი წლებისა, ოღონდ საქართველოში მომხდარი და შედარებით მხიარული. ამბავი იმის შესახებ, თუ როგორ ახერხებდა გადიდვას შფოთისა და არეულობის დროს ერთი ბეჩავი და ცრუპენტელა კაცი და ძალაუფლებით თავბრუდახვეული როგორ ექცეოდა სხვა ბეჩავეებს, ისეთებს როგორც თავად გახლდათ სულ ცოტა ხნის წინ. დიალოგებს შორის, რომელთა მოსმენისას მე და დედაც ვიცინოდით დარბაზთან ერთად, ყველაზე საუკეთესო კაკუტას და ქუჩარას დიალოგი იყო, საბრალო, უწყინარი ადამიანებისა, სატუსალოში რომ გამოემწყვდია აღზევებულ ყვარყვარეს...

სპექტაკლების ჩანაწერებისგან განსხვავებით, რადიოდანგმებში მაყურებლის დაგუდული ხმაური და ტაში არ ისმოდა, თუმცა, მთავარი მაინც მსგავსება იყო — ერთშიც და მეორეშიც ისეთი მსახიობები მონაწილეობდნენ, რომლებსაც ხმით, მხოლოდ და მხოლოდ ხმით შეეძლოთ პერსონაჟების გაცოცხლება და მსმენელის წარმოსახვაში მათი პორტრეტების დახატვა.

ვუსმენდი „კრაზანას“ და ვხედავდი ფელიჩე რივარესს — კოჭლ, სახენაირე,

მრავალტანჯულ კაცს, მგზნებარე მემბოხეს და როცა ის, სატუსალოში მის სანახავად მისულ კარდინალ მონტანელის მთრთოლვარე ხმით მიმართავდა — „პადრე“, ვხვდებოდი, რა საშინელებაა, მამა და შვილი უცხოები რომ არიან ერთმანეთისთვის, სხვადასხვა პოლუსებზე რომ ცხოვრობენ და ერთ-ერთი მათგანი, ამ შემთხვევაში მამა, პირმშოს გასამართლებსა და დასჯის მომსწრე რომ ხდება. ფელიჩე რივარესი, იგივე არტურ ბერტონი, იგივე „კრაზანა“ განაჩენის აღსასრულბლად გამწკრივებულ ჯარისკაცებსაც მთრთოლვარე, ოდნავ გაბზარული ხმით მიმართავდა: „მ-მოემზადეთ!.. მ-მესროლეთ!...“

პატარა ვიყავი, ცამეტი წლის და როგორც ზღაპრებით გაზრდილ ბიჭუნებს სჩვევიათ, სიკეთეს ხანდაზმულობასთან ვაიგივებდი. რაკი ზღაპრების კეთილგმირთა უმრავლესობა მოხუცი იყო და ამასთან ერთად ხნიერი მეგონა ყველა,

როდა კრიალა, ბავშვური ხმით და ამ მელოდებს ქუჩებსა და მოედნებზე უსტვენდნენ პატარებიცა და დიდებიც. ფოტოც მახსოვს მისი, რომელიცაა ჟურნალის გარეკანზე დაბეჭდილი — შავგვრემანი, კოხტად თმაგადავარცხნილი მოზარდი მუქი, უსახელო პულოვერით და ქათქათა, თეთრი პერანგით...

ლოლიტა ტორესი ესპანურად მღეროდა; უსმენდი მას და თითქოს ხედავდი კიდევდაქარგულ, მოკლე ქურთუქებში გამოწყობილ სომბრეროებიან ორკესტრანტებს — გიტარისტებსა და მევიოლინებს, ვისი აკომპანირებითაც უღვაშებგანკეპილი კაბალიეროები და თმაზე ვარდებდასკუპებული სენიორიტები ცეკვავდნენ. სწორედ ასეთი სენიორიტა გახლდათ მომღერალიც — არგენტინული კინოს ვარსკვლავი, უფრო უსუსტად კი მისი გმირი შავ-თეთრი კინოფილმიდან „ლაურას საქმრო“.

თუ არ ვცდები, იმა სუმაკიც სამხრეთამერიკელი იყო და ისიც ერთ-ერთი ესპანურენოვანი ქვეყნიდან. მასზე ამბობდნენ, ერთდროულად სამ ხმაზე მღერისო, რისი დაჯერებაც სხვებთან ერთად მეც მიჭირდა. გაფაციცებული ვუსმენდი ხოლმე მის სიმღერას, რათა დამედიანა, მართლა ერთ ქალს ამოსდიოდა ყველიდან სოპრანო, მეცოსოპრანო და ალტი ერთდროულად, თუ — არა. ვერანაირად ვერ ვახერხებდი ამას, ვერც მზესუმზირის მიტოვება მშველოდა და ვერც რადიოსთან ახლოს მისვლა...

რადიოკონცერტი ჩვეულებრივ, დარბაზში გამართულის მსგავსად მიმდინარეობდა — პაუზებს დიქტორი ავსებდა, ყოველ მომდევნო სიმღერას აცხადებდა. სიხარულისგან ცმუკვას ვინყებდი, როცა იტყოდნენ, — ახლა კი „გაზეთების დამტარებელი ბიჭუნას სიმღერას“ მოუსმინეთო. მომღერლის ვინაობა არ მახსოვს, ვერც იმას ვიხსენებ, მართლა ბიჭუნა მღეროდა, თუ სხვა ვინმე, სამაგიეროდ, არ მაინყებდა სიტყვა, რომელიც არაერთხელ მეორდებოდა, მისამღერიც იყო — ოლალოკი...

„ხაზის რადიო“ დიდი ხანია აღარ არსებობს, აღარც სპექტაკლები იდგმება მხოლოდ იმისთვის, რომ უსმინო და ვეღარც მზესუმზირას ხალავენ ქურთი ბებოებიცო...

გარდასულ ხანას ვან გოგის ერთ-ერთი, ალბათ ყველაზე ცნობილი ნახატის, უფრო სწორად, მისი რეპროდუქციის დანახვა მახსენებს ხოლმე — „მზესუმზირები მაიოლიკის ლარნაკში“. თუმცა, უნდა განვმარტო, რომ ორ დროს — წარსულსა და აწყმოს სიტყვა „მაიოლიკი“ უფრო აკავშირებს, ვიდრე მზესუმზირის აქეთ-იქით გადახრილი ყვავილები. დამეთანხმებით ალბათ, ძალიან ჰგავს ეს სიტყვა „ოლალოკის“. „მაიოლიკი“ რა არის, ვიცი — გამომწვარი თიხაა, დაფარული გაუმჭირვალე ჭიქურითა და ნახატით, ხოლო „ოლალოკი“ რას ნიშნავს ვერ დავადგინე. შესაძლოა, არც არაფერს ნიშნავს, უბრალოდ, უღერადობა აქვს კარგი, მისამღერისათვის გამოსადეგი, მხარზე აბგაგადაკიდებულ მეგაზეთე ბიჭუნას ქუჩა-ქუჩა ხეტილის შესაფერისი...

ვინც ორმოცს მიუკაკუნებდა, ან თმაში თუნდაც ერთი ღერი ჭალარა გამოერეოდა, ბიძია თომა — რადიოდანგმებიდან „ბიძია თომას ქოხი“ — ერთ მუქკანიან ბერიკაცად წარმოემდგინა; ოღონდ ჯანთან, მხნე ბერიკაცად. ჯანთან რომ არ ყოფილიყო, ვერც ფერიასავით ლამაზ გოგონას, სახელად ევანგელინა სენკლერს გადაარჩინდა მდინარეში დახრჩობას და ვერც ორი ადამიანის მაგივრად იმუშავებდა ბაბბის პლანტაციოში. სწორედ მძიმე შრომით დაუძღურებულ, საბრალო ლუსის დახმარებას, მის მიმართ გამოვლენილ თანაგრძობას ეწირებოდა თომა, ამ საქციელის გამო სჯიდა მას სასტიკი მონათმფლობელი ლეგრი... თუმცა, მომაკვდავი — პატიობდა არანაკლებ სასტიკ ზედამხედველებს, სამბოს და კვიმბოს, რომლებიც ბატონის ბრძანებას აღასრულებდნენ და უმოწყალოდ სცემდნენ მას... დიდი ხნის შემდეგ, მაღი უოთერსის ბლუზს რომ ვუსმენდი პირველად, მეგონა, რომ ბიძია თომა მღეროდა, არა, კი არ მღეროდა, თავის ამბავს ჰყვებოდა გულის სიღრმიდან ნამოსული, გაურანდავი ხმით...

„ხაზის რადიოების“ ეპოქაში ბლუზს არავინ გვასმენინებდა, მეტიც, ბლუზი რა იყო, საერთოდ არ ვიცოდი. სამაგიეროდ, ხშირად, თითქმის ყოველ საღამოს გადმოსცემდნენ ე.წ. „მსუბუქ მუსიკას“ და ამას ორი რუბრიკის — „მუსიკა კინოფილმიდან“ და „თქვენი თხოვნით, მეგობრებო“-ს მემშვეობით ახორციელებდნენ. მზესუმზირის კნატუნისას მოსმენილი სიმღერების უმეტესობა კარგა ხანია, დავიწყებასა მიცემული, თუმცა მაშინ, მათი შემსრულებლების სახელები და გვარები ყველას პირზე ეკერა.

რობერტინო ლორეტი იტალიელი ბიჭი იყო, ჩემხელა, ან ჩემზე ცოტა უფროსი. ის „სანტა ლუჩისა“ და „ჯამაიკას“ მღე-

ამასობაში გარეთ კარგა გვარიანად ჩამოწვებოდა და ჩვენს ბინაშიც შემოაღწევდა ბინდი; სიბნელე დაისადგურებდა ოთახის კუთხე-კუნჭულებში, ყველგან, სადაც ნაკლებად, ანდა სულაც ვერ აღწევდა მაგიდის თავზე დაკიდებული, ნაქსოვი აბაჟურის ქვეშ მოქცეული ნათურის შუქი...

რადიომიმლებს ჩართვა არ მჭირდებოდა. რაკი ქსელთან იყო მიერთებული, მხოლოდ ხმა უნდა აგენია, ბადის ქვეშ ჩამაგრებული, დაკბილული ღილაკი უნდა გადაგეტრიალებინა საათის ისრის სანი-ნაალმდეგო მიმართულებით. საღამოს გადაცემებს შორის ყველაზე ხანგრძლივი „თეატრი მიკროფონთან“ გახლდათ. ამ გადაცემაში ცნობილი, გახმაურებული სპექტაკლების ჩანაწერებს გვასმენინებდნენ. თვალები რომ დაგეხუჭა და გარინდულიყავი, გეგონებოდა, მარჯანიშვილის, ან რუსთაველის თეატრში ვზივარო,

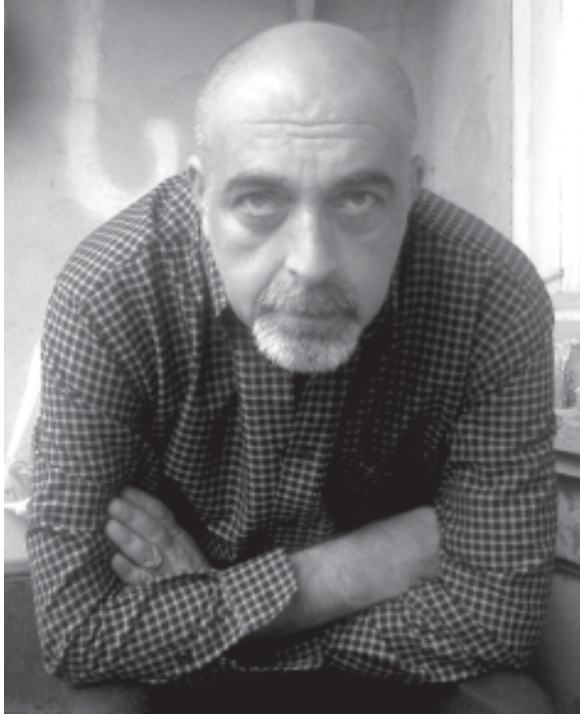
აქაც... სხვაგანაც

(N 2)

ბარათაშვილი ოცდაშვიდი წლისაც არ იყო, როცა მიხვდა, — სულის სიმშვიდის პოვნა შეუძლებელია. ამის მისახვედრად მე თითქმის სამოცი წელი დამჭირდა... მერე რა, რომ ის არა ვარ, ხომ მაინც მივხვდი...

მეგობრის ნათქვამი

სად წავიდა ის, ვინც ამბობდა: რომ გარეგნულად ჯერ ცოცხალი ვარ და ჩემ კეფაში ღვინოსავით ჩასხმულ ოქტომბერს ჯერ ისევ მოაქვს (არ მეშვება), უღმობელი მოგონებები — სიცოცხლის დამგდებ ძმების გვერდით გატარებული, ძველი განძივით გადაძალული და ფერჩამქრალი წელიწადები... და მერამდენედ ისევ მახსენებს, რომ ჩემი ყველა გაკვეთილი, ანბანი და სახელმძღვანელო იგივე ჩემი ტკივილებია — ყრუ სიღრმეებში ჩაკარგული გარდასული სინამდვილე: — გახუნებული ფერში თბილისი, — მისი უბნების ქვის გალიები, შეშუპებული წვიმით მიწები, მზით გამოხრული შუადღეები, ზამთრები — მცირე გამყინვარება და ჩვენი მთვარე — სიმსივნე ცივი ღამეების, ბნელი დღეების... მე არ ვიცი, რისთვის მოვედი — მხოლოდ იმის სანახავად, რაც ჩამოვთვალე, თუ ჩემში ჩემზე აღმატებულს ჩემთვის უფრო დიდი ზრახვები აქვს მომზადებული, რომ ახლებურად ვიმღერო ან გადავაკეთო ჩვენებური ძველი სიმღერა, — რომ მზე — დედა, მთვარე — მამა და რომ ღვიძლი ვარსკვლავებიც ღვიძლს მიგინებენ უტიფრად და მოურიდებლად... კარგი, ვიმღერებ ჩემებურად, ოღონდ ცოტა უმტკივნეულოდ: — მთვარემ მასწავლა სიყვარული, მზემ — მარტობა, ქართლის ქარებმა მიმაჩვიეს თავისუფლებას... ჩემ ხელეზს უნდა შეადულოს შუადღეები — ძველიც, ახალიც, რომლებსაც ავცდი, გამოვტოვე, აქაც... სხვაგანაც: — ღვინის ჭიქაში, ქალის თმაში, ძმების თვალბეჭებში... ჩემ სხვას, მეორეს, გულით უნდა, რომ გააქროს შეკვეთილი, მოსვლისთანავე სასიკვდილოდ განწირული განსაცდელები — რახან ყველა და ყველაფერი დახატულია, გამოგონილი (თანაც ასლია, გვიანდელი, სხვისი ვნებებით მომძლავრებული) — მზის ცეცხლი, თოვლი და ხეები, მდინარეები, ციხეები და მონეტები (და არა მარტო ხელშესახები, — შენი ფიქრიც, ოცნებაცა და მოწყენაც ერთიანი ძალისხმევით მოგონილია)... რახან თვალბეჭით და ოცნებებით დაცხრილული ცა არის, როგორც მსხვერული მინა (ნამსხვერუებიდან სხვისი და შორი, არითმიული სიგიჟე კრთება), და რახან სიტყვაც გაბზარულია (და სიტყვის ძველი, დაბზარული პანთონიდან ღმერთმა უწყის, რა აღარ წვეთავს, მოედინება და თვალბეჭს ცოფი ცვარავს ცრემლივით), რახან თვითონაც უძველესი ტექსტით ვარ გადაწერილი და არც კი ვიცი, ვერაფერს ვიტყვი ვინ და ვისთვის, რატომ ფიქრობს — შემალამაზა და ჩემთვის ვამბობ, — ყველა წესის და რიგის მიხედვით, არ უნდა მედოს აჩ ჩემი სულის კიდურებზე არც ხუნდები, არც — ბორკილები, ამას მერჩივნა,

გივი სულაკაური

მოეკვეთათ უღმობელი, სისხლიანი მოგონებები ანდა პირდაპირ ნედლი გონებით შეეცვალათ ამ ტვინის რუხი, ოღოროლო, ძონძის გორგალი... რახან იმაზე ბევრი ვიცხოვრე, ვიდრე შემეძლო ჩემ მოკლე დროში და რახან ნაღდად არ ვიტყუები, მე ამის გამო არ ვინაღვლებდი, სანამ...ისედაც... როგორც გინდა... აქაც... სხვაგანაც...

ღვინა

ვიცი, რომ კვალში ჩამიდგები, მდედ და ბოლომდე დამედევნები და სივრცეებშიც თან გამოყვები... მაგრამ არასდროს არ დაგნებდები, — შენ წინ არასდროს დავეცემი და შენც ვერასდროს ვერ მომიხელთებ... და მერე ჩემზე გულაღრენილი, გაჯავრებული (რახან გავრბივარ, არ გიჩერდები, არ გეჩოქები და სისოცხლესაც არ გვედრები) საკუთარ თავს (შენ ხომ ბევრი ხარ, ნაირ-ნაირი) უხმოდ, ბოლმით ჩაეძიები: „აქა ყოფილა... ხედავ, რა მძიმე გზებით უვლია, ჩვენთვის რომ თვალი აეხვია, ბილიკები გადაეხლართა...“ „აქ, ამ ხის ქვეშ შეჩერებულა, სიგარეტი მოუნწევია... აგე, მისი დანის და ფიქრის ნამტვრევები...“ „ამ სიმალღეზე, ამ კოშკთან როგორ ამოვიდა, დრო ცოტა ჰქონდა... დაჭრილია, აი, მისი სისხლის წვეთები...“ „ტყვია შიგ ღვიძლში მოხვედრია, — სისხლს ფერით და სუნითა ვცნობ...“ „ჩემია, ჩემი დაჭრილია, ნატყვიარზე ლურჯი ბალახი დაუღია, დაუფენია...“ „აქვე, წყლის პირას ჩამხობილა, ბალახია გადათელილი, სისხლის გუბეა... მერე ამდგარა, მოწყვეტილი წელიც მძიმედ აუთრევიდა... ისევ წასულა...“ „ეგ ვინ არი, ვინა ყოფილა, რამდენის თავი ჰქონია და შეძლებია...“ „სად გამექცევა!..“ „სად მიდის ნეტა...“ თუმცა მაინც ვერ გადაჩრება, დაჭრილია, იქნებ დავეხსნათ, მაინც მოკვდება...“ „არა. რას ამბობ, დევნა — დევნაა, და მე ბოლომდე მაინც გაყვები, მერე რა, რომ დაჭრილია, — ყველასა ჰყავს თავის მკურნალი და ალბათ მასაც ეყოლება...“ „შორს ვერ წამივია, ნაკვალევი — ჩანვეთბული სისხლის წვეთები ჯერ კარგადა ჩანს... იქ იქნება, უფრო მალლა ავიდოდა, აჰა, მწვერვალიც!..“ აჰა, მწვერვალიც: — აქამდე მაინც ამოსულა, მოუღწევია, მაგრამ აქედან სად გამქრალა, კაცი ჩიტი ნაღდად არ არი,

ფრთები გაშალოს... საით წასულა?!. ეს არც მე ვიცი და არც — თქვენ და არც — არავინ...

შენ იცი, — ამ დღეს ქარი წაიღებს და ხვალინდელიც — ძველი ქარია და მაინც ცდილობ გაიხანგრძლივო შენი ცხოვრება, — ანომალია. და გვიან ღამით იხსნი სახეებს, რომლებსაც დილა გაძლევს თვალბეჭით, შენც ართმევ, მეტი რა დაგჩენია, მაინც სავსე ხარ ქვეყნის ვალებით. რა გვიან ქრება ილუზიები, ციხე-კოშკები — ბუმტები საპნის... დარჩენილი ხარ დროსთან პირისპირ, ისიც არ იცდის, კარებს გიფხაჭნის... დაფხაჭნოს ანდა გაალოს სულაც, ვისთან ყოფილა ის გულმონყალე?! მაინც დაგცინებს, — ახლა თუ არა, არ დაგივინებს, — გააღებს მალე... მაშინ ეს გულის ეზოც აილოს, შენ რომ გეგონა აუღებელი, შენი იტვირთოს ტვირთი ფიქრების არ დაგიტოვოს ერთი მხლებელიც... აილოს... ისე ვამბობ ამ სიტყვას, თითქოს ვმართავდე დროის გუნებას, თან კარგად ვიცი, მის ყულაბაში არა დევს სევდა არც — მოგონება... (და აღარ ვიცავ თამაშის წესებს (დღიდან დღემდე ხომ საუკუნეა) და გავუბივარ დღეებს, ჩემ მწყემსებს საუკუნეში ხომ — უკუნია...)

მენავე

მენავე, მიდი, მომალოცინე, მე ნაპირიდან სხვა ნაპირები, პურს გეფიცები, არ მალეღვებენ არც დარები და არც ავდარები, გული დამწყდება, არ შევასრულო წინამორბედის დანაბარები... ამქვეყნად სტუმრად საკუთარ თავთან მე არ მოვსულვარ, რას გამოველი?!. არც მივაჭედებ ხელს ქავის კართან მტრისას, დახვერტილს ყინვით, ქარებით... ერთ დღეს აქედან ისედაც წავალთ უკურნებელი გარდაცვალებით... და დრო წაიღებს წლების სხვაობას — სხვა არაფერი მოეთხოვება, თაობა ისე შეცვლის თაობას, ვერც კი მოასწრებს გამოთხოვებას... ვიცი, ასეა, და არ მჭირდება სისხლში ნალესი დანის პირები... გული დამწყდება, სხვას მივაბარო ნათქვამი სიტყვა, დანაპირები... მიდი, მენავე, მომალოცინე, ამ ნაპირიდან ის ნაპირები.

გაბრა

იდაყვი — მუხლზე. ნიკაპი — იდაყვზე. ორივე მუხლზე — სისხლი ბავშვობის... ყურება ზღვაში, ყურის გდება წყალქვეშა ხმების... ჩრდილების ჯვარი და მონატრება ნელი ჩურჩულის: „გესმის... ყვირიან?...“ „არა, მე ვფიქრობ...“ ეს... ზღვა ხმაურობს...

ღუმილი

მე მინდა, რომ გითხრა... შენც გინდა, რომ გითხრა... მე მინდა, რომ მისმინო... შენ არ გინდა, რომ მისმინო... დღე იბერება, ქოლგა წაიღე, იწვიმებს, კარგო... მე კი ლუდს დავლევ, — შენ მოსვლას ვერ დაველოდები, რახან მარტო ვარ და სიმარტოვის არც მეშინია და არც — მრცხვენია: — მინდა ქუჩაში დავიძინებ, მინდა — ბაღში ანდა სულაც არ დავიძინებ, — ფეხზე ვიდგები...

... გამოვად

ღმერთო, შემიხედ და მაპატიე ჩემგან ჩემი მახლობლების ღამისთევა, გულისტკივილი... ახლა მე სახეს ჩამოვიბან და შევეცდები, როგორმე შევძლო შეუძლებელი, — დავიბრუნო ადრინდელი და ძველი სახე, პირველყოფილი. მაგრამ რა ვუყო თვალბეჭსა და ტვინს —

სევდის ყულაბებს,
 ამოვიღო, გავრეცხო და
 ძველ ბუდეებს დაუბრუნო?
 ნავშალი სევდა და
 ხვალინდელი უკეთესით
 გავინავარდო?
 (ხვალემ — ხვალისა, ჩემო კარგო,
 მე ასე ვიცი)
 რატომ გონიათ, რომ იტყუებთ?!
 შიგნით, თავისთვის გონიათ და
 ასე ფიქრობენ,
 ალბათ თავისი ჯერათ კიდევ,
 ღმერთმა შეარგოთ, —
 ამას მათი სიმართლე ქვია...
 თავ-თავისი უმეცრება შეგვინდე,
 ღმერთო!
 ამიტომ სახეს ჩამოვიწმინდა და
 მოვიცილებ ამ სახე-ნიღაბს და
 სიკვდილამდე ისევ დავლევ
 ძველისძველ ღვინოს და
 მეყვარება კვლავ მეგობრები,
 გავხდები ისევ მხიარული და უკეთესი,
 გავალ თბილისში — ჩემ სოფელში, —
 რომელიც, ვიცი,
 ადამიანი ნაღდად არ არი
 (არც მე ვარ, არც — შენ, სხვა რომელიმე
 სახე პეშვით ჩამოიწმინდა),
 მოიბანოს ახალი სახე,
 ნაშალოს სევდა, დაიბრუნოს
 ძველი იერი,
 რომელიც მე
 მდინარედასა და კი დამინახავს...
 არ მინდა სხვისი შთაგონებით,
 აღფრთოვანებით გადავიღალო.
 მე ჩემი მყოფის:
 რახან ისევ რეკენ ზარები —
 მორევიანი მწვანეა მტკვარი და
 მხარეთქობზე ნამონოლილი,
 მთაწმინდა იქნეს თავის ქედის კუდს
 და ვერაზე, დიდუბეში,
 საბურთალოსზე
 მიმოფანტულან საფლავები
 ძმების სახლები...
 ვინ თქვა, რომ წვიმა ფარავს ნაკვალევს,
 არ ირეცხება ნაკვალევი —
 (სიგარეტი — ყვითელი ფილტრით,
 ქალი — ჰომადით,
 რევოლვერი — კაცი და
 სიცოცხლე სიკვდილით და ა. შ.) —
 ადგილზე რჩება, მე ასე მჯერა.
 როგორც ეს მინა,
 თბილისი და ვარსკვლავები
 და იქვე მთვარე...
 გათხოვ, ჩემო უფალო,
 ერთხელ კიდევ თქვა:
 ლაზარე, გამოვედ გარე!
 ლაზარე, გამოვედ გარე!

გაჰინდელი
სახსოვრად ვახტანგ მამალაძეს

ახალი დრო და ძველი ღვინო...
 იგივე მინა და ვარსკვლავები...
 მე დაკარგულზე აღარ ვნაღვლობ,
 მე მხოლოდ ძმების დამარჩა ვალუბი...
 და სევდის ჩრდილის, რომელმაც ჩემში
 გაანავარდა ეკლის ფესვები,
 სავეს ვარ ეკლით, სავეს ვარ ქვევით
 და აღარ მესმის წყალქვეშა ხმები...
 დაძველდა დრო და დაძველდა კაციც.
 ორივე გაქრა ნისლით ბურული...
 მხოლოდ წვიმა ჩანს, ჩვენი სახლები,
 სველი თუნუქით გადახურული...

აიუ
ბორხესის თემა

ყელის გამოჭრა, სახრჩობელები,
 სისხლით გამტყვარალი ხომალდები,
 ოქროს ძიება, წანწალი ზღვებზე,
 აბორდაჟები დაუსრულებლად...

ყველაფერ ამას მარადიულ
 სიბნელეში, წყვილადაა ხედავ
 მესხიერების ხილული თვალით,
 რომელსაც უკვე წარსული ქვია...
 მომავალი აღარ არსებობს და
 სხვას ვერაფერს ვერ დაინახავ,
 განგებას შენთვის არ მოუცია
 მზისა და ოქროს ყურების ნება —
 მხოლოდ ხანდახან, იშვიათად
 ხურდის ჩხრიალი თუ ჩაგესმება...
 სიავისა და სიბოროტისგან
 გაგიჟებულმა,
 მარტომყოფმა და დაფრთხებულმა,
 ჩხირი თითებით და ბნელი გულით
 გინდა იხსნა მომავალი, —
 რომ ოქრო მაინც გაიგონო —
 შენი მზე მაინც ოქრო არის,
 ეგ არი შენი ბედისწერის
 შავი ნიშანი...
 და დაყვანილი, აკიდებული
 უბნისა და ქვეყნის ძაღლებით,
 ბრმა ავაზაკი ადგახარ შარას.

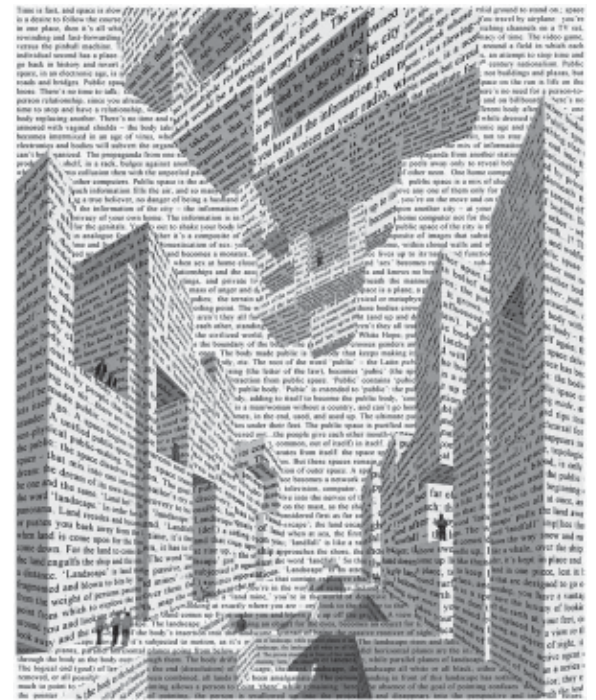

შოთა იათაშვილი

ცხოვრების ჭერი

ვიძინებდი და ვიღვიძებდი,
 ვჭამდი და ვსვამდი,
 ვინეკი და ჭერს ავყურებდი,
 ჭერი დამყურებდა და ბოლთას ვცემდი,
 ბავშვები მიმყავდა სკოლაში და
 ბავშვებს მოვყავდი სახლში,
 სადაც ვიძინებდი და ვიღვიძებდი,
 ვჭამდი, ვსვამდი,
 ვინეკი და ჭერს ავყურებდი.
 ჭერი დამყურებდა და უკვირდა,
 რატომ ვიქცეოდი ასე.
 თაროსთან მივდიოდი,
 წიგნებს ვათვალიერებდი,
 გადმოვიღებდი ერთ-ერთს,
 ვფურცლავდი, ვფურცლავდი,
 მერე თავის ადგილას ვაბრუნებდი,
 მაგიდასთან მივდიოდი,
 და ვჭამდი ცოტას და ვსვამდი ბევრს,
 და მეძინა ცოტახანს და მეღვიძა დიდხანს,
 მოდიოდნენ სტუმრები და მელაპარაკებოდნენ,
 თუ არ მოდიოდნენ სტუმრები,
 ვეძახდი მათ და ველაპარაკებოდი.
 ველაპარაკებოდი გათენებამდე,
 მერე ვწვებოდი და ვიძინებდი,
 და ჭერი დამყურებდა და უკვირდა,
 დილით ვდგებოდი,
 ერთი ოთახიდან მეორეში გავდიოდი,
 მეორედან მესამეში,
 იატაკი კი ჭრიალებდა და ბრაზობდა,
 ბავშვები იღვიძებდნენ და სკოლაში მიმყავდა,
 და რამდენიმე საათის შემდეგ
 ბავშვებს უკან, სახლში მოვყავდი,
 და მე ვწვებოდი და ჭერს ავყურებდი,
 ჭერი უკვე აღარც დამყურებდა,
 არსებობდა დამოუკიდებლად —
 როგორც ერთი ჩვეულებრივი ჭერი,
 და რომ ვდგებოდი,
 იატაკიც აღარ ჭრიალებდა,
 და ბავშვებიც აღარ მიმყავდა სკოლაში,
 და მათაც აღარ მოვყავდი სახლში,
 და თითქოს აღარც ვჭამდი და ვსვამდი,
 მარტო სიგარეტს ვენეოდი,
 შო, სიგარეტს ნამდვილად ვენეოდი,
 გაუჩერებლად, გიჟივით,
 ბავშვები კი დარბოდნენ სახლში და
 ნამწვევს აგროვებდნენ.
 ხანდახან ავიწყებოდათ შეგროვება და
 სახლს ცეცხლი ეკიდებოდა და იწვოდა.
 მეზობლები მორბოდნენ წყლით სავეს ვედროებით და
 აქრობდნენ ხანძარს.
 მე ვცხოვრობდი გამურულ, დამწვარ სახლში
 და დავდიოდი დაფერფლილ წიგნებს შორის,
 აღარ მიმყავდა ბავშვები სკოლაში და
 ხანდახან ვამჩნევდი, რომ
 ჩემი ცოლი კიდებდა მათ ხელს და
 ყოველ დილით გაჰყავდა გარეთ,
 დედაჩემი კი დაკუსუსებდა,
 ბუზღუნებდა და ცდილობდა,
 ფერფლი გაეტანა გარეთ,
 მაგრამ ძნელი იყო ფერფლის შეგროვება
 და გარეთ გატანა,
 რადგან შეგროვებული ფერფლი
 ღია აივნებიდან ისევ უკან ბრუნდებოდა
 და მეც ახალ ნამწვევს ვყრიდი და
 ახალი ხანძრები ჩნდებოდა,
 მეზობლები ისევ მორბოდნენ წყლით სავეს
 ვედროებით,
 მე მათ ვხედავდი და მახსენდებოდა,

რომ ყველას ვალი მქონდა,
 ზოგის მეტი, ზოგის ნაკლები —
 მაგრამ ყველასი,
 და გავრბოდი გარეთ,
 მაგრამ არანაირად აღარ შემეძლო გარეთ გაჩერება და
 მალე ისევ უკან ვბრუნდებოდი,
 ვწვებოდი და ავყურებდი ჭერს,
 რომელიც აღარ დამყურებდა,
 ვდგებოდი და ვცემდი ბოლთას,
 და აღარ ჭრიალებდა იატაკი.
 აი, ასე იყო,
 სიგარეტის კოლოფს კი
 ეწერა ასე: „მწვევლები კვდებიან ადრე“.
 მე ვენეოდი სიგარეტს,
 ავყურებდი ჭერს, როგორც ცხოვრებას
 და ჩამესმოდა ირონიულად:
 კვდებიან ადრე,
 კვდებიან ადრე,
 კვდებიან ადრე,
 და ცოლი მოდიოდა და მთხოვდა, რომ
 ადრე არ მოვმკვდარიყავი,
 დედაჩემიც მოდიოდა და მთხოვდა, რომ
 ადრე არ მოვმკვდარიყავი,
 ბავშვებიც მოდიოდნენ და იგივეს მთხოვდნენ,
 მე ვდგებოდი და ბოლთას ვცემდი,
 ნახევრადდამწვარ წიგნებს ვათვალიერებდი,
 ხანდახან სასაცილო სტრიქონებს გადავანყდებოდი
 და ვიღვიძებდი,
 და ყველას უხაროდა,
 იმიტომ, რომ გაღიმებული ვჯდებოდი გაშლილ
 სუფრასთან
 და ოჯახთან ერთად ვსადილობდი,
 მერე გავდიოდი გარეთ და
 ნაცნობებს ვესალმებოდი,
 ხელს ვართმევდი,
 — როგორ ხარ? — ვეკითხებოდი.
 — როგორ ხარ? — მეკითხებოდნენ.
 სადაც ძალი გადარბენდა ხოლმე ქუჩაზე,
 ან ამედევენებოდა,
 ან შემიყვება,
 და მე ვფიქრობდი, რომ უკვე ძაღლებსაც ვამჩნევდი,
 ან უკვე ძაღლებიც ვამჩნევდნენ,
 და ამით გახალისებული,
 ვბრუნდებოდი სახლში, ვწვებოდი,
 და ჭერს ავყურებდი,
 და ვამჩნევდი, რომ უკვე ჭერიც დამყურებდა,
 ოღონდ სხვანაირად,
 და რაკი ჭერი სხვანაირად დამყურებდა,
 იატაკიც სხვანაირად იწვებდა ჭრიალებს,
 და მეც სხვანაირად მიმყავდა ბავშვები სკოლაში და
 მათაც სხვანაირად მოვყავდი სახლში,
 და მიუხედავად იმისა, რომ
 ძალიან არ მჯეროდა ამ სხვანაირობის,
 მაინც იცვლებოდა ოდნავ რაღაც უკეთესობისკენ,
 თუმცა კი ვიცოდი,
 ისე არ მიყვარდა არასოდეს ბედნიერი დასასრულები,
 რომ თუ ძალიან შეიცვლებოდა ყველაფერი
 უკეთესობისკენ,
 მე მაშინვე დავბრუნდებოდი უკან,
 იქ, სადაც იქნებოდა
 ჩემი ძველი, გამჭვარტლული ჭერი,
 სადაც იქნებოდა
 გაუგებარი მნიშვნელობის ადგომები და დანოლები,
 ჭამა და სმა,
 სტუმრების მიღება და გაშვება ან არგაშვება,
 ბავშვების ნაყვანა ან არნაყვანა სკოლაში და
 მათთან ერთად დაბრუნება ან არდაბრუნება სახლში,
 სადაც იქნებოდა ისეთი ცხოვრება,
 სადაც კვდებიან ადრე,
 კვდებიან ადრე,
 კვდებიან ადრე,
 მაგრამ მაინც არ კვდებიან
 და ვერ კვდებიან.

პაპის სახლი

დარბეული დარაბები,
მორყეული ჭიშკარი,
ლობე-კარზე მოდებული
ეკალი და ჭინჭარი.

თბილისი, თოვლი

ესეც ქალაქის ახალი როლი —
გამოგვეცხადა ქათქათა კაბით,
ყელზე ასხმული ქარვით და ბროლით
და შედებილი თვალების ნაბვით.

განწყობილება

გადავნიე დარდების
ნაცრისფერი ფარდები,
სხვა გზებს გადავეყარე,
სხვა ფათერაკს ვბარდები.

ასე ცხოვრობან

არ გინდა, დილა ნუ გეფერება,
თოვლის ზვავებმა მთები დალარონ,
არ გაგაბრუნონ მზის სიმღერებმა,

მან მიატოვა ლეგენდები,
ეას კუნძული
და შადრევნების ნაზი შრიალი...

თითქოს გული

მომეჩვენა, თითქოს გული
გამივარდა ხელიდან,
გამერიდა, ნამოვიდა,

შოთა ქავთარაძე

მერე მინდვრებს შეერია,
თვალი ველარ მოვკარი.
ვაი გული, გული ჩემი
გავარდნილი მდგლოზე
დაისვენა, აღარ მოსთქვამს
დარდზე უსაშველოზე.

ვილას ახსოვს

ვინ მოგინატრებს,
ვინ მოგიგონებს,
ვილას ახსოვხარ, ჩემო მადონა,
სოფლის ბოლოზე დაფრთხა ცისკარი,

ოჯახი

არის ასეთი ნუთი ნეტარი,
ოჯახში დედა, მამა, შვილები,
ერთად არიან, გრძნობენ ერთმანეთს
სისხლით, გუმანით, განწყობილებით.

გვიანი ღამე

გადმოდიან აჩრდილები ჩუმად
დედის, მამის, მეზობლების — ძველის,
რა თქმა უნდა,
კარს გაუღებ სტუმარს,

სინათლე

პირველი რვეულიდან

არ მინდა, ვინმემ მომაპყროს მზერა
ან გაოცების,
ან აღტაცების,
ჩემი ლამაზი სიზმრების მჯერა

თუ ყველაფერი ქარია

არ იცი, როგორ იპოვნო
ერთი, მრავალთა შორის!
როცა ტალღებად განყდება
შიში, იმედი, ჭორო —

ეს ღამეა

ეს ღამეა,
ეს გზებია
და ეს ვარსკვლავებია...
მოსჯარვია ბევრჯერ მტერი,

მაგრამ გამკლავებია.
მოსდებია ზეცას ჯანლი,
მაგრამ უდარებია,
და მამულის დიდი ვალი
წმინდად უტარებია.

ის საღამო

როგორ აგვეკვიატა
ის საღამო, ის ქალი,
გაბნეული მძივებად
ძონისფერი ცისკარი.

ყვავილავით მოგვირთა

ლამარია, ლამარე
კვდება, რაც ცის ქვეშ არი!
წლებმა დაასამარა
ყველა გარდაქმანი.

მოვა მსახურთა პატონი

მოვა ამინდი უქარო,
უსიყვარულო, უქალო.
მოვა მსახურთა პატონი
და თავი უნდა ვუხარო.

კვილი მონატრებიდან

სად წავიდე, ვინ ვეძებო,
რალას ვნახავ გასახარს...
მერამდენედ მივადგები
ჩვენი გზების გასაყარს.

წინა მათარებელი

მძიმე გადასასვლელი,
მენწყრით და ზვავებით
წინა მათარებელი,
იდუმალი მგზავრებით.

გარდასვლა

გარდამხდა ჩემი გადასახდელი,
ნიფორის ხატში ქრება სანთელი.
შენყდა წვიმების კორიანტელი,
სიბნელისაკენ მივემართები.

წავიდა მამა.
წავიდა დედა —
ახლა მათ მხოლოდ სიზმრებში ვხედავ.
ყურს ვუგდებ წვიმის შრიალს და კენესას,

სიყვარულის მინდვრებზე

შემოჭრილან სარკმელში
იასამნის რტოები,
მისი ლურჯი ყვავილი
გახალისებს დროებით.

წომაგარი

ყველაფერი ჩამოლაგდა,
ყველაფერი მოვიდა —
სიზმრებიდან, წვიმებიდან,
ნაადრევი თოვლიდან.

ხალა

ხალაში გამიგონია
სამოცი ციხე მაგარი
ხალხური

კვლავ მოიღო ტყემ ალი
ცისფერი და თეთრი,
აყვავილდა ტყემალი
ალმართებთან მლეთის.

გარადიული გვირგვინი

გვირის და გვირის მხილველი,
ბევრს შევხვდი
ბევრს მივესალმე —
ტარიელია პირველი,

სული გაისხიპა

სული გაისხიპა იფნის ნკეპლასავით, არსად ხორკლები არსად ნუჟრი, არსად ფოთლები, უკვე არავინ არ გელოდებ, უკვე არავის არ ელოდები, გარინდულია ბნელში სოფელი. ვდგავარ, ვერ მივდივარ უკვე ველარსაით, სული გაისხიპა იფნის ნკეპლასავით.

ცვლილება

გაოცებულიც რომ არვინ დარჩა?! სულ არაფერი მომხდარა თითქოს — მზია სიმინდის ტაროებს არჩევს, — ლუმელთან მიჯდა და ხელებს ითბობს. ვინ ჩაიფიქრა და ვინ ინება, იჯდეს და სადა ხალათი ეცვას, უკვე არაფერს ეტიტინება სამხრეთისაკენ გაფრენილ მერცხალს. სოფლის ღამეთა ელვა და მეხი, ჭაბუკი გულის წვა და გოდება! — შემოუთონხა გარშემო ხეხილს, კიბესთან ზის და ქმარს ელოდება.

შოპა

ისევ ანთია ცისფრად კანდელი, ეკლესიაში მოდის მლოცველი, თავს გვადგას უფლის შარავანდედი და სინათლეა ყოვლისმომცველი. როგორ გვიზიდავს ეს ნაზი სევდა, სიკეთის ნდომა და ნათლის სვეტი... ერთ კაცს ხომ მაინც არგუნა ბედმა ცად ამალღება და უფრო მეტი. იდუმალეების რეკენ ზარები, გვინათებს შუქი და არ ილევა... და ყველა ერთად მივემგზავრებით უცხო სამყაროს მოსახილველად.

მშვენიერი ბავშვი

ახლა, სწორედ ახლა, ბალახი რომ გახმა და მდინარის ტალღებს მივუყვები დაღმა. ახლა, სწორედ ახლა, კარის ზღურბლთან დგახარ, ქარს მოჰყვები, მალე ქართან ერთად ნახვალ. შეკრულია ზღვების ნაცრისფერი ქაფი, გული, გამომბული მზესთან წვრილი ძაფით, ვერ გაუძღვლებ დიდხანს ბედისწერის ზვირთებს, იმედი კი ბჟუტავს — იქნებ, იქნებ, იქნებ. დაუბერავს ქარი, გემი აფრებს გაშლის და გაჰყვება ტალღებს მშვენიერი ბავშვი.

წლები რომ გავაქვ

წელი რომ გავა ოცდაათი ან უფრო მეტი, შენს თავს ამ დღეზე საყვედურით ნურაფერს ეტყვი. ნუ ეტყვი, თითქოს არ იცოდი სიცოცხლის ფასი, და არ არსებულ ფიქრს და გრძნობებს არქმევდი სახელს, რომ შენს მბრძანებლად უკეთური კაცუნა დასვი, რომ დაბნეული მიჰყვებოდი მოკვდავთა ზრახვებს. წელი რომ გავა ოცდაათი და უფრო მეტი, მზე რომ დაცხრება, შემოდგომა კარებს რომ გაშლის, შენს თავს ამ დღეზე საყვედურით ნურაფერს ეტყვი, ო, დღევანდელი დაინდე ბავშვი!

სოფლის მამოგზავრია ყვავილი

ალექსი ჭინჭარაულს

პატარ—პატარა იმედებს და მზიან გამონაშუქებს, ბედი კვლავ გამოიმეტებს, განგება ისევ გვარჩუქებს. აკი გვინახავს კოპალას ნათოვარი და ნაკვლევი ჩამოუვლია ხევისბერს დროშით და ზანზალაკებით ამოფრენილა ყვავილი ლებაისკარის ციხესთან, რომკას დგებოდა ნათელი, და მწვერვალისკენ იწევდა. გადაიარა ზამთარმა, გაიშრიალეს წვიმებმა, და ველით საარავოზე დილის მზის გამობრწყინებას.

ნინო ქოქოსაძე

ორიზაპი

ხიროსიმელი გოგონა, სასაკი სადაკო, მთელი წელი, გარდაცვალებამდე, აკეთებდა ქალაქის წეროებს. წეროს ორიზაპი — ბედნიერების და ხანგრძლივი სიცოცხლის სიმბოლოა...

რამდენი ცარიელი ფურცელი დამიგროვდა! სამელნე — გამხმარი იების იკებანა, ვერც გადასაგდებად გავიმეტე... მიდევს მაგიდაზე, ვასველებ, სასაკი, იქნებ მეტაფორა ამოვიდეს...

შენ ფიქრობ უძილობა რაიმე შუაშია? ან იქნებ ასაკი? აჰ, არა! ეს მე ვარ, შენსავით პატარა გოგონა, რომელსაც თმები და სისხლი თანაბრად უთეთრდება, როდესაც არაფერს არ წერს და დალღამდის, ქალაქის წეროებს აკეთებს...

ფსალმუნი

რამდენჯერ გავიხურე ეს წიგნი და მაინც — შიგნით ჩაკეცილი მუხლებზე — ჩავრჩი... კანზე ბგერით ისე მეხება, რომ ხანდახან, ჩანხარ, უფალო!

მართლხა

ხე ბრუდე და ხე მართალო... გოგლა

რა ვიცი, იქნება ასე სჯობს, მართლხე, იდგე და გრიგალებს ელოდო, ჩემფერო! იქნება შენს მკლაფზე გამოყრილ ბოლო კვირტს აღარც კი ეფერო... იქნება სიმშვიდე სჯობია ყველაფერს, რომ ქარში მორჩილად ტოტები დახარო, ოდესმე გაახმობს ყველა ხეს — ასეა შექმნილი სამყარო. დრო იყო — ფოთლებზე გიბნევენდნ ალმასებს, გითქვამდნენ სურვილებს ნაფლეთით მანდილის, დაფიქრდი, დაფიქრდი, მატოხე, ამაზე — შენი სილამაზე არ იყო ადვილი... და როცა ოქტომბრის ქარებმა დაგფანტეს, ადრე რომ სათუთად გფურცლავედა, რატომ გემინია, რომ უნდა დაღამდეს, არ იცი? ხმებიან... ხმებიან ფუჭადაც... შენ კი, ღირსეულად დაისხი ნაყოფი და უნდა ნახვიდე ახლა ამ ბალიდან, შენი ყვავილები ფერგადასულია და ალბათ, თავიდან გაშლადაც არ ღირდა. რა ვიცი, იქნება ასე სჯობს, მართლხე, მარადი ყოფისგან პირფერი გენეროს, შენ, თითქოს ბებერო, და მაინც ლამაზო, მართლხე! მართლხე! შე მართლა ჩემფერო!

სიჩუმი

ყველაზე მშვიდად მყლერი სიმფონია, სამყაროს ჯვარცმული დირიჟორო, ხანდახან დამიკარით სიჩუმე! სიჩუმე — ვალსი, სიჩუმე — სონატინა, როგორც პანანინა ბავშვი, დაუნერელი ლექსი მაქვს მაჯებზე... ვაი, რომ ჩემისთანა თოვლის დედოფლები ქურასთან დადნებთან, თუკი გაექცევათ — სტრიქონი... სამყაროს ჯვარცმული დირიჟორო, ხანდახან დამიკარით სიჩუმე!

რეისი ცამეტი

რატომღაც ყოველთვის იცვლება განრიგი, რეისი ცამეტი — ჩემი და უჩემო... გაჭედულ ავტობანს ღრუბლის კოლონები მიჰყვება. ცა არის ცალმხრივი... უფერო. რატომღაც მოსაცდელში უკრავს რეისი —

ტელეეკრანიდან, მარშებს საქორწინოს. ვზივარ სავარძელში, ასე — ფრთამორთხმული, ალბათ გაფრენამდე — უნდა გავაფრინო.

რეკავში

მარტო მე არა! თუ კარგია, შენც კი შეგემღერა მზერა. ალაგ—ალაგ დაიბზარე, ეგეც ნაოჭებია. და რადგან არ გაქვს შენი თავის დანახვის ნიჭი, გეტყვი ასე: (როგორც თავად გჩვევია) — რას დაემსგავსე?! ჰოლის კუთხეში ატუზულო, ასი წლის სარკვე!

შუქნიანი

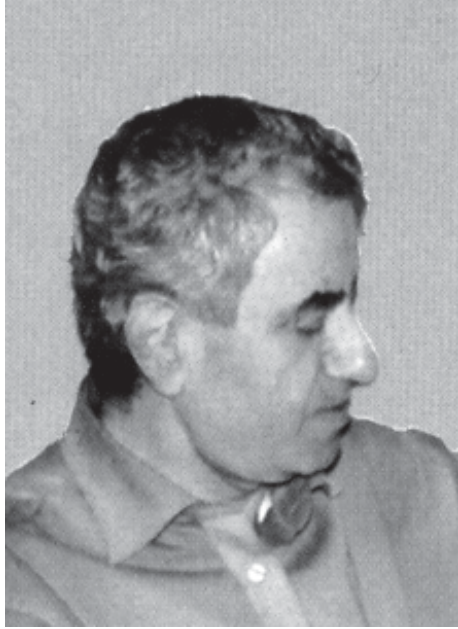
ამ გამზირზე, როცა ხელგამკვებულს მივლია — შენიდან ჩემამდე, ზუსტად იმდენი შეცდომა ჩავიდინე, რამდენი აკრძალვის წითელი ნიშანიც შემხვდა და დამემუქრა: — არ შეუხვიო! — არ შეჩერდე! — არ გადახვიდე! ახლა მე ნარინჯისფერ ოთახში ვცხოვრობ, (ლოდინის ფერი) და თუ კი ისევ - გაზაფხული ნასვლისფერად გაიფოთლება, გამიყვანე თვალახვეული! შემოვლითი გზებით მატარე, უკან მოსასვლელი - ველარ უნდა დავიმახსოვრო!

ავტოპორტრეტი

შენ ხომ არ იცი, რომ მე ვარ ქალი, რომელიც ხშირად, გამოგონილი სიყვარულით ისე ავადობს, რომ ავინყდება: ჭამა—სმა—ძილი, მეტროს სადგური, სადაც უნდა ამოსულიყო. და რომ დილიდან უწევს სიცხე და რეცეპტივით უწერს ლექსებს — საკუთარ კაბას და კარადაში, გარდაცვლილის პერანგთან კიდებს, რათა დრო და დრო გამოაღოს, გაამზეუროს.... არ იცი კიდევ, რომ სხეულზე აყრის იები და სიფრიფანა ფილტვებიდან უჩანს ყაყაჩო, რომ გადაურჩა (იყო ასეც) ზღვას მარტოობის და ბოლოს ერთმა, ცარიელმა ღამემ დააღრწო... .. შენ ხომ არ იცი...

ამიგრაცია

ერთხანს პარიზში ვცხოვრობდი, სახლში — პერ—ლაშეზისკენ ხედით და ვწერდი — მკვდარ იადონებზე... მერე დავისიზმრე კართაგენი, რომელიც — ყოველი მომდევნო გამოსვლის მერე თავზე მენგრეოდა, რადგან იმთავითვე, ასეა შეთქმული... ახლა ლონდონის უიმედო ნისლში ვტივტივებ, ვარ... ან არცა ვარ...(ჰამლეტის კითხვა) და მინდა, გავყვე "ვი—ვიტას", ან სხვა — ნებისმიერ "ვიას" და ადრე თუ გვიან, ჩავიდე რომში, და ვიქცე რომად — შენთვის! თუ არა და — მომეცით, გეთაყვა, სხვა გლობუსი!

ოლონდ...

ამასწინათ, ერთ ოჯახში, თვალში მომხვდა ლევონ ანანიანის ლექსების „სამენოვანი“ კრებული „სუვენირი“; სხვადასხვა წლებში გამოქვეყნებული დედნები და იმავე თანმიმდევრობით — ინგლისურენოვანი და რუსულენოვანი თარგმანები... მართალი გითხრათ, საზოგადოდ, ბოლო ხანებში იგი იმდენად იშვიათად „სწავლობდა“ პოეზიას, რომ პოეტი—ანანიანი თითქმის მივიწყებულიც კი მყავდა... ოლონდ, ერთი რამ ყოველთვის მახსოვდა: მწერლური გზა პოეზიით რომ დაიწყო; იმედისმომცემ ახალგაზრდადაც დაიგულეს, მაგრამ... როგორც ასე არაერთხელ მომხდარა, თავის სახელოვან „ნათლიებს უღალატა“ და მწერლური ასპარეზი შემდგომ „სულ სხვა“ მიმართულებით წარმართა... ერთი კია, ყოველთვის მშობლიური ლიტერატურის ცხოვრების შუაგულში ტრიალებდა — იყო წარმატებული გამომცემელი, მისი რედაქტორობით ჟურნალი „გარუნი“ („გაზაფხული“ — „ცისკარივი“ ახალგაზრდული ორგანო) ათწლეულობის მანძილზე ბრწყინავდა... ჟურნალისტიკას, პუბლიცისტიკას ვერაფრით შეეღია. ლევონ ანანიანი უკვე კარგა ხანია მწერალთა კავშირის თავმჯდომარეა და მწერლური ცხოვრების ამჟამინდელ სირთულეებს, როგორც ამბობენ, კარგად უძღვება. ეტყობა, როგორც საზოგადო მოღვაწეც წარმატებულია; მისი ორგანიზატორული ნიჭის გამარჯვებაცაა, ამ ბოლო ხანებში სომხურ—ქართული ლიტერატურული ურთიერთობების გამოცოცხლება რომ მოხდა... ცხადია, ეს ორმხრივი ძალისხმევების გარეშე ვერ მოხდებოდა. მცირე ხანში მრავალი კეთილისმოსურნე ჩართეს საერთო საქმეში და ბევრი რამ „გაყინული ნერტილიდან“ უკვე დაიძრა. მალე იგი საქმიანი ვიზიტით უნდა გვეწვიოს, ქართული მოთხრობის ანთოლოგიის მოსამზადებლად და... მომესურვა, „სუვენირს“ პატარა სიურპრიზით დავხვედროდი: ამ კრებულიდან მისი რამოდენიმე ლექსი მეთარგმნა და ავტორად ლევონ ანანიანისი „გამომცემლობის“...

ლევონ ანანიანი

ქირით... ქალაქს ყოფნის
ოცნებათა გამა! —
ეს შენს გამო, სოფლით
ამ ქუჩებში დავალ.

ქირით კუთხე... ობი —
ნესტიანი სახლის...
და ალალი ოფლის
ნაცვლად ცრემლი მასხრის...

ფუ, ამ ყოფის, ბინის!..
ვალთ — დოქი ლვინის!..
გაფხდი დასაცინი
ქვევრის, შინ რომ მივის!..

ყვავილს ვერ გრძნობს, ალბათ...
ცივ სარკმელთან მკუთავს
სული ხდება სანწყლად
გზააბნეულ ფუტკარს!

წვივებშიშველ წვიმების
ვალსში ბრუნავს არილი...
ჯანლისფერში მთიები
თვალს იელმებს მთვრალივით...

თვლემენ ქვანი მდუმარნი —
უმძიმესი ლოდები...
და შოლტით იდუმალთ
ქარი მინდვრებს მოდენის...

რუს გიშერი იტაცებს,
სილა ჰფარავს... ასასად
დაყუნცული პიტნაზე
მეკობრეს ჰგავს ვასაკა...

მთვარე, სასძლო შიშველი,
წყევას რომ სძლევს, აურწყველს!..
დილა ძნელად იშვება, —
ცოტა კიდევ გაუძელ!..

ტყა... ჩამი სიყვანვილისა

იავარქმნილ წალკოტს,
როსმე უფლით მოვლილს,
საკერებლებს ვადებ
გამოტანჯულ ხსოვნის...
ქალწულებრივ შენ სულს
ვით შევნიდა ლეღვა, —
ვინ გაგწირა ასე,
რა მსახვრალმა ხელმა!
რა სამუმი იყო,
ხორშაკი თუ დელგმა, —

ზრო რამდენი დასცა
ულმობელმა ხერხმა?
ან საბრალოდ ძრწიან
აქ მუხათა სულნი,
ქაჯნი როკვენ მხოლოდ —
ხენეშნი და კრულნი.
არსადაა (ღმერთო,
რა მძიმეა მსხვერპლი!)
ყვავილი თუ ჩრდილი
დასაჯდომად პეპლის;
არსად — წვეთი, არსად —
ლერწამი თუ ლელი;
მონამლულა თითქოს
შხამიანი გველით...

არსად — მოლი, არსად
ნასახია არც ხის,
პოეზია კვდება...
უკანასკნელ ცაცხვის...
ყაჩაღებო, გეყთო! —
თქვენს ალუგებს მუცლებს
ეს ბუნება შხამად
ამოადენს უცებ!
ჯოჯოხეთის კარებს
როს მიუხვალთ... ფორთხვით,
თუ მიგყვებათ მხოლოდ
ფიცარილა ოთხი!

თარგმნა მიჩი შაჰნაზარმა

გამონათქვამი

ბატონო ვანო!
როგორც კი „ლიტერატურულ
გაზეთში“ ნაიკითხე თქვენი მოთხრობა
„ჭიქა წყალი“, მაშინვე მომიხდა შეგხმი-
ანებოდით, მაგრამ ხომ იცით ეს
ყოველდღიურობა... ერთი მხრივ ყოფი-
თობა გექაჩება თავისკენ, მეორე მხრივ
ახალ ლექსსა და მოთხრობას რომ წაი-
კითხავ, გონებაში ამოგიტივტივდება იმ
დროს, სულ რომ არ მოელი. ამოგიტივ-
ტივდება, მერე ისევ მიინავლება. ამიტ-
ომაც ახლად წაკითხულსა და ნაფიქრს,
მაშინვე თუ არ მიადევნე ემოცია, თუ არ
გადაიტანე ფურცელზე, მერე იქნებ სუ-
ლაც გაქრეს...
ჰოდა, ერთი პირობა მეგონა ახლაც
ასე მოხდებოდა, მაგრამ პირიქით —
ემოციური მუხტი არ განელეზულა: ამ
მოთხრობის ერთ-ერთი პერსონაჟის
ხატება ვერ მოვიშორე და... ეს სულაც არ
მიკვირს!
სხვებსაც ნუ გაუკვირდებათ, რადგან
ეს პერსონაჟი კოლაუ ნადირაძე გახ-

ლავთ (კოლაუ ნადირაძის ეპიზოდი ამ
მოთხრობაში, როგორც ცალკე ნოველა
ისე აღიქმება) — უკანასკნელი ცისფერყ-
ანწელი, რომელთანაც მისი ცხოვრების
მიმწუხრს ვემგობრობდი... მან შეცვალა
ჩემი მსოფლმხედველობა: მასწავლა ფასი
ნამდვილი, ღირებული ურთიერთობებისა.
გარდასული ეპოქის სული დამანახა...
და უფრო მეტიც: ბატონმა კოლაუმ
თავისი ცხოვრებითა და შემოქმედებით
თითქოს განსაზღვრა კიდევ ჩემი მომავ-
ალი პირადულ ცხოვრებასა და ლიტერ-
ატურაში...
კარგად მახსოვს, როცა სიყვარულზე
ჩამოვუგდე სიტყვა, ასეთი რამ მოთხრა:
სიყვარულიც ისეთივე ღვთისგან ბოძებუ-
ლი ნიჭია, როგორიცაა მწერლობის, მხ-
ატვრობისა თუ სიმღერის ნიჭი, ან გაქვს
ან — არა!
ეს ნიჭი ბატონ კოლაუს მართლაც
გარდამეტებულად ჰქონდა ღვთისგან
მიცემული და როცა მის ცხოვრებას გა-

დავხედავ, მუდამ მაგონდება ცისფერყან-
წელთა ფორმულა — გიყვარდეთ ქალი
ვნებიანადო!
ჰო, კიდევ რა მითხრა იცით, ბატონო
ვანო, ჩვენ ცისფერყანწლებს იმგვარი
სიყვარულით გვიყვარდა ქალი, რომ მათ,
ჩვენს რჩეულებს, უჭირდათ ეპასუხათ
ამავე გრძნობითო!
სიყვარული რაინდული უნდა იყოს და
მისი დამინება არ შეიძლებაო!
იცით, ახლა მივხვდი, რომ თქვენმა
მოთხრობამ იმდენ რამეზე აღმიძრა
ფიქრი...
თუნდაც მოთხრობის ფინალი რად
ღირს. ის მართლაც ეხმიანება იმ რაინ-
დულ, კეთილშობილურ სიყვარულს,
კოლაუ ნადირაძე და მისი ორდენის სხვა
წევრები, რომ ეთაყვანებოდნენ... მე მოვ-
ალე ვარ აუცილებლად დავწერო მის პირვ-
ელ სიყვარულზე, მშვენიერ მეუღლეზე,
რომელიც ძალიან ახლავაზრდა წავიდა ამ
ქვეყნიდან...

დავწერო კიდევ მის ბოლო მეუღლეზე
— ქალბატონ ნორაზე, რომელიც მაშინ
დაიბადა, როცა კოლაუს პირველი მეუღ-
ლე — თამარ საყვარელიძე გარდაიცვა-
ლა.
ეს უცნაური სიყვარულის ისტორიაა!
ეს ნამდვილი პოეტის ცხოვრების ამ-
ბავია...
ამაზე დავწერ, აუცილებლად დავწერ!..
აი, ამისთვის გიხდით დიდ მადლობას,
ბატონო ვანო.
აუცილებლად დავწერ რაღაც ისეთს,
ახლა, როგორც მოდის მიმდევრები ლავ
სტორის უწოდებენ... ამ ყველაფერს კი,
თუკი თქვენი თანხმობაც იქნება, სწორედ
თქვენეული ეპიზოდით დავიწყებ: „ბატონ-
მა კოლაუმ გაცრეცილი პიჯაკი გაისწო-
რა, წელში გაიმართა და ქალი საცეკვაოდ
გაიწვია.“
რა ვიცი, ვნახოთ, ვნახოთ... რა გამო-
ვა!

პატივისცემით ნინო ჩხიკვიძელი

ლიტერატურული გაზეთი
გამომდის საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა
დაცვის სამინისტროს ფინანსური მხარდაჭერით
რედაქტორი ირაკლი ჯავახაძე
რედაქტორის მოადგილე უჩა შერაზადიშვილი
ჟურნალისტიკა ხათუნა ალხაზიშვილი, ნანა კობახიძე, თამარ ჟურული
ტელ.: 292196; მობ. ტელ.: (877)742277; (899)269852; e-mail: litgazeti@yahoo.com